

Nr 8

Av herrar **Wahrendorff** och **Elmwall**, *angående användningen av benämningen glass.*

(Lika lydande med motion nr 4 i Första kammaren)

Konsumentupplysningen har under senare tid fått allt större betydelse. Det får anses angeläget, att den köpande allmänheten i så stor utsträckning som möjligt kan erhålla upplysning om varans beskaffenhet och sammansättning genom varans benämning eller genom varudeklaration å emballaget. I fråga om glass har konsumenten emellertid inte möjlighet att på någorlunda lättillgängligt sätt erhålla upplysning om varans sammansättning. I livsmedelsstadgan föreskrives härvidlag inte annat än att benämningen gräddglass skall förbehållas glass, som innehåller minst 12 gram mjölkfett per 100 gram glass, förutsatt därjämte att annat fettämne inte använts som råvara vid framställningen.

Benämningen glass användes som kollektiv beteckning för alla s. k. glassvaror, oberoende av om det tillsatta fett utgöres av mjölkfett, margarin, fettemulsion, ister eller annat eller om varan inte innehåller något som helst fettämne. Då livsmedelslagstiftningen sålunda icke utöver vad ovan nämnts om gräddglassen lämnar föreskrift om uppgiftsskyldighet, har allmänheten i regel icke möjlighet att vid köpet få kännedom om varans sammansättning. Inte heller på annat sätt har den köpande allmänhetens intresse i detta avseende kunnat tillgodoses tillfredsställande. Inom Svenska kontrollanstalten för mejeriprodukter och ägg har visserligen efter beslut av jordbruksnämnden genomförts kvalitetskontroll av glass, innebärande att glass, som innehåller fett och såsom fettämne endast mjölkfett och som även i övrigt uppfyller vissa kvalitativa fordringar, kan runmärkas. Det står emellertid klart, att det möter stora svårigheter och kräver avsevärda kostnader att hos konsumenterna i avgörande utsträckning sprida kännedom om denna frivilliga kvalitetskontroll. Erfarenheterna synes f. ö. ge vid handen, att den s. k. runmärkningen av bl. a. tekniska skäl inte kan lämna en tillfredsställande konsumentupplysning.

Då glassen fått allt större betydelse som livsmedel, har den bristande konsumentupplysningen på området blivit ett allt allvarigare problem. Det framstår som angeläget, att konsumenterna får tillgång till sådan upplysning om glassens sammansättning, att de kan göra ett medvetet val mellan olika glassorter. Detta är givetvis önskvärt även ur jordbruksnäringens synpunkt, då en konsumentupplysning, som bl. a. klart särskiljer glass av mjölkfett

från annan glass, måste förutsättas medföra ökad inhemsk avsättning av mjölk och mejeriprodukter.

I våra nordiska grannländer har konsumentupplysningen i fråga om glassvaror kunnat ordnas på ett till synes tillfredsställande sätt. Där gäller sålunda, att glass, som tillverkas med annat fettämne än mjölkfett eller utan fettämne, skall benämnas så att detta förhållande klart framgår, t. ex. genom att beteckningen »margarin» fogas före ordet »glass» eller »is» eller också så att »glass» resp. »is» inte ingår i benämningen för varan.

Frågan om en sådan konsumentupplysning även i vårt land har tidigare vid olika tillfällen behandlats av riksdagen, varvid understrukits angelägenheten av mera tillfredsställande förhållanden. Vid 1958 års B-riksdag framhöll sålunda tredje lagutskottet, att den bristande kännedom om varans sammansättning, som konsumenterna ofta har vid köp av glass, var en olägenhet, som i möjligaste mån borde undanröjas. Det skulle vara av värde, uttalade utskottet vidare, om konsumenterna ägde tillgång till sådan upplysning om glassens sammansättning, att de kunde göra ett medvetet val mellan olika glassorter. Vid fjolårets riksdagsbehandling av frågan uppmärksammades särskilt de problem, som föranleddes på området i följd av vårt lands anslutning till EFTA. Frågan om huruvida författningsföreskrifter skulle bli erforderliga borde dock enligt tredje lagutskottet anstå tills mera praktiska erfarenheter vunnits av frihandelssammanslutningen.

De erfarenheter, som vunnits efter EFTA-konventionens ikraftträdande, har otvivelaktigt ytterligare aktualiserat behovet av konsumentupplysning i fråga om glassen. Under hösten har till vårt land importerats betydande kvantiteter glass främst från England, enligt uppgift cirka 165 000 kg fram till den 1 november 1960. Undersökningar som verkställets tyder på att vid framställningen såsom fettämne använts ister. Att denna vara det oaktat kunnat försälas här i så stor omfattning torde i första hand bero på att den i beteckningen inte kunnat särskiljas från annan glass. Då den chokladöverdragna glassen enligt EFTA-konventionen är registrerad som industrivara, måste man räkna med ytterligare ökad import av sådan glass i takt med att tullsänkningarna genomföres inom EFTA.

Såsom förhållandena utvecklats synes särskilda författningsbestämmelser erforderliga för uppnående av en tillfredsställande konsumentupplysning i fråga om glassvarorna. På annat sätt torde konsumenterna inte kunna beredas tillgång till sådan upplysning om glassens sammansättning, att de kan göra ett medvetet val mellan olika glassorter enligt den målsättning, som tredje lagutskottet angav i sitt utlåtande 1958.

Det mest effektiva sättet till lösning av frågan skulle med all säkerhet vara; att benämningen glass förbehålles glassvara, vid vars tillverkning använts mjölkfett utan tillsats av annat fett, och att annan nu som glass betecknad vara finge saluföras under annan benämning. Häremot kan emeller-

tid invändas, att ordet glass vunnit hävd som beteckning för såväl varor av mjölkfett som av annat fett och att det gängse språkbruket därför inte bör ändras. Den erforderliga upplysningen i fråga om glassens sammansättning synes då kunna åstadkommas antingen genom föreskrift, att all glass — i huvudsaklig överensstämmelse med vad som gäller i de övriga nordiska länderna — skall saluföras under dubbelbenämning såsom t. ex. gräddglass, mjölkglass, fruktglass eller emulsionsglass eller genom införande av skyldighet att å de förpackningar, vari glassen tillhandahålles, deklarerera varans fettsammansättning. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att närmare pröva vilken av dessa båda metoder som kan anses vara lämpligast för syftet och därefter utfärda de erforderliga föreskrifterna.

Med anledning av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utfärdande av föreskrifter angående skyldighet att ange sammansättningen av glass, som försäljes i portionsförpackningar, antingen genom dubbelbenämning, som anger det använda fettämnet, eller genom särskild varudeklARATION å förpackningen i enlighet med vad som anförts i motionen.

Stockholm den 12 januari 1961

Harry Wahrendorff

Emil Elmwall